TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2026 m. liepos 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešieji pirkimai – Direktyva 2014/24/ES – 82 straipsnis – Projekto konkurso procedūra – Kandidatų neišklausymas iš anksto – Anonimiškumo apsauga – Teisė būti išklausytam“

Byloje C-888/24

dėl *Supremo Tribunal Administrativo* (Vyriausiasis administracinis teismas, Portugalija) 2024 m. lapkričio 28 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. gruodžio 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Adão da Fonseca-Engenheiros Consultores, Lda

prieš

Metro do Porto, S.A.,

Betar Consultores, Lda

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos (pranešėjas), teisėjai O. Spineanu-Matei, S. Rodin, N. Piçarra ir N. Fenger,

generalinis advokatas A. Biondi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Adão da Fonseca-Engenheiros Consultores, Lda*, atstovaujamos *advogado* F. Vellozo Ferreira,

– *Metro do Porto, S.A.*, atstovaujamos *advogados* D. Castro Neves, P. Fernández Sánchez, M. Gorjão-Henriques ir A. Saavedra,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos P. Barros da Costa ir F. Batista,

* Proceso kalba: portugalų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Biolan, I. Melo Sampaio ir G. Wils,

susipažinęs su 2026 m. kovo 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18 (OL L 94, 2014, p. 65), iš dalies pakeistos 2019 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1828 (OL L 279, 2019, p. 25) (toliau – Direktyva 2014/24), 80 ir 82 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Adão da Fonseca-Engenheiros Consultores, Lda* (toliau – bendrovė pareiškėja pagrindinėje byloje) ginčą su *Metro do Porto, S.A.* (toliau – perkančioji organizacija) ir *Betar Consultores, Lda* dėl konkurso procedūros, per kurią bendrovės pareiškėjos pagrindinėje byloje projektas nebuvo atrinktas, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2014/24

3 Direktyvos 2014/24 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šia direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos perkančiųjų organizacijų vykdomo pirkimo procedūros, atliekamos siekiant sudaryti viešąsias sutartis ir vykdyti projekto konkursus, jeigu jų numatoma vertė ne mažesnė nei 4 straipsnyje nustatytos vertės ribos.“

4 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

21. projekto konkursai – procedūros, kai perkančiajai organizacijai suteikiama teisė įsigyti konkursui, per kurį gali būti skiriami prizai, pateiktą ir vertinimo komisijos atrinktą planą ar projektą (daugiausia miestų planavimo ir teritorijų planavimo, architektūros, inžinerijos ar duomenų tvarkymo srityse);

<…>“

5 Minėtos direktyvos 4 straipsnyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma pirkimams, kurių numatoma vertė be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) yra lygi toliau nurodytoms vertės riboms arba didesnė už jas:

<…>

b) 139 000 EUR – viešojo prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių, kurias skiria centrinės valdžios institucijos, ir tokių institucijų rengiamų projekto konkursų atveju;

c) 214 000 EUR – viešojo prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių, kurias skiria subcentrinės perkančiosios organizacijos, ir tokių organizacijų rengiamų projekto konkursų atveju; <…>

<…>“

6 Tos pačios direktyvos 7 straipsnyje nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma viešosioms [viešojo pirkimo] sutartims ir projekto konkursams, kuriuos pagal [2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014, p. 243)] skiria ar organizuoja perkančiosios organizacijos, vykdančios vieną ar daugiau tos direktyvos 8–14 straipsniuose nurodytų veiklos rūšių, ir skiriamiems tai veiklai vykdyti <…>“

7 Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Perkančiosios organizacijos ekonominės veiklos vykdytojus vertina vienodai ir jų nediskriminuoja, jos veikia skaidriai ir vadovaujasi proporcingumo principu.

<…>“

8 Minėtos direktyvos 36 straipsnio 5 dalyje numatyta:

„Kai perkančiosios organizacijos iš naujo paskelbia konkursą dėl konkrečių sutarčių pagal 4 dalies b punktą, jos konkurso dalyviams praneša apie datą ir laiką, kada jos ketina rinkti informaciją, reikalingą prie atitinkamos konkrečios sutarties reikalavimų pritaikytiems pasiūlymams sudaryti, ir suteikia konkurso dalyviams galimybę nesutikti, kad informacija būtų taip renkama.

Perkančiosios organizacijos suteikia pakankamai laiko nuo pranešimo iki faktinio informacijos rinkimo dienos.

Prieš skirdamos sutartį, perkančiosios organizacijos pateikia surinktą informaciją atitinkamam konkurso dalyviui, kad suteiktų jam galimybę užginčyti arba patvirtinti, jog taip suformuotame pasiūlyme nėra esminių klaidų.“

9 Minėtos direktyvos 41 straipsnyje nustatyta:

„Kai kandidatas arba konkurso dalyvis, arba su kandidatu arba konkurso dalyviu susijusi įmonė suteikė perkančiajam subjektui konsultaciją (nesvarbu, ar pagal 40 straipsnį, ar ne) arba kitaip dalyvavo rengiant pirkimo procedūrą, perkančioji organizacija imasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad dėl to kandidato arba konkurso dalyvio dalyvavimo nebūtų iškreipta konkurencija.

Tokios priemonės apima aktualios informacijos, kuria keistasi kandidatui arba konkurso dalyviui dalyvaujant pirkimo procedūros rengime arba dėl tokio jo dalyvavimo, pateikimą kitiems kandidatams bei konkurso dalyviams ir tinkamų pasiūlymų priėmimo terminų nustatymą. Atitinkamas kandidatas arba konkurso dalyvis pašalinamas iš procedūros tik tuo atveju, kai nėra kitų priemonių užtikrinti, jog būtų laikomasi pareigos laikytis lygiateisiškumo principo.

Prieš tokį pašalinimą, kandidatams ar konkurso dalyviams suteikiama galimybė įrodyti, kad jų dalyvavimas rengiant pirkimo procedūrą negalėtų iškreipti konkurencijos. Priemonės, kurių imamasi, užfiksuojamos atskiroje ataskaitoje, kurios reikalaujama pagal 84 straipsnį.“

10 Tos pačios direktyvos 69 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyta:

„1. Perkančiosios organizacijos reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai paaiškintų pasiūlyme nurodytą kainą arba išlaidas, kai pasiūlyta kaina atrodo neįprastai maža darbų, prekių ar paslaugų atžvilgiu.

<…>

4. Kai perkančioji organizacija nustato, jog pasiūlyta kaina neįprastai maža todėl, kad konkurso dalyvis gavo valstybės pagalbą, pasiūlymas gali būti atmestas vien dėl tos priežasties tik po konsultacijų su konkurso dalyviu, kai jis per perkančiosios organizacijos nustatytą pakankamą laikotarpį negali įrodyti, jog ši pagalba buvo suderinama su vidaus rinka, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnyje. Perkančioji organizacija, tokiomis aplinkybėmis atmetusi pasiūlymą, apie tai praneša [Europos] Komisijai.“

11 Direktyvos 2014/24 78–82 straipsniai yra šios direktyvos III antraštinės dalies „Specialios viešųjų pirkimų sistemos“ II skyriuje „Projekto konkursams taikomos taisyklės“.

12 Minėtos direktyvos 78 straipsnyje numatyta:

„Šis skyrius taikomas:

a) projekto konkursams, rengiamiems kaip procedūros, po kurios skiriama viešojo paslaugų pirkimo sutartis, dalis;

b) projekto konkursams, kurių dalyvius numatyta apdovanoti prizais arba mokėjimais.

<…>“

13 Tos pačios direktyvos 80 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Rengdamos projekto konkursus, perkančiosios organizacijos taiko procedūras, pritaikytas pagal I antraštinės dalies ir šio skyriaus nuostatas.“

14 Direktyvos 2014/24 82 straipsnyje numatyta:

„1. Vertinimo komisija sprendimus priima ar nuomonę reiškia savarankiškai.

2. Vertinimo komisija nagrinėja kandidatų pateiktus planus ir projektus anonimiškai ir remdamasi tik skelbime apie konkursą nurodytais kriterijais.

3. Vertinimo komisija į savo narių pasirašomą protokolą surašo projektų eilę, sudaromą atsižvelgus į kiekvieno projekto pranašumus, ir jame pateikia pastabas ir dalykus, kuriuos gali reikėti patikslinti.

4. Kol vertinimo komisija nėra priėmusi nuomonės ar sprendimo, užtikrinamas anonimiškumas.

5. Prireikus kandidatų gali būti prašoma atsakyti į klausimus, kuriuos vertinimo komisija įrašė į protokolą, siekiant išsiaiškinti bet kokius projektų aspektus.

6. Parengiamas išsamus vertinimo komisijos narių ir kandidatų dialogo protokolas.“

15 Pagal Direktyvos 2014/24 V priedo E dalį šios direktyvos 79 straipsnio 1 dalyje nurodytuose skelbimuose apie konkursus, be kita ko, turi būti nurodyti kriterijai, kurie bus taikomi vertinant projektus, ir tai, ar vertinimo komisijos sprendimas yra privalomas atitinkamai perkančiajai organizacijai ir ar po konkurso bus sudaromos sutartys su šio konkurso laimėtoju arba laimėtojais.

Direktyva 2014/25

16 Direktyvos 2014/25, iš dalies pakeistos 2019 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1829 (OL L 279, 2019, p. 27) (toliau – Direktyva 2014/25), 2 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

17) projekto konkursai – procedūros, kai perkančiajam subjektui suteikiama teisė įsigyti konkursui, per kurį gali būti skiriami prizai, pateiktą ir vertinimo komisijos atrinktą planą ar projektą (daugiausia miestų planavimo ir teritorijų planavimo, architektūros, inžinerijos ar duomenų tvarkymo srityse);

<…>“

17 Šios direktyvos 11 straipsnyje numatyta:

„Ši direktyva taikoma veiklos rūšims, susijusioms su tinklų, kuriais teikiama paslauga visuomenei vežimo geležinkeliais, automatinėmis sistemomis, tramvajais, troleibusais, autobusais arba lynų kelio transportu srityje, suteikimu arba eksploatavimu.

Transporto paslaugų srityje laikoma, kad tinklas egzistuoja, kai paslauga yra teikiama laikantis valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos nustatytų eksploatavimo sąlygų, kaip antai sąlygų, susijusių su maršrutais, kurie turi būti aptarnaujami, pajėgumais, kurie turi būti užtikrinti, arba paslaugos teikimo dažnumu.“

18 Minėtos direktyvos 15 straipsnyje nustatyta:

„Išskyrus pirkimus, kuriems ši direktyva netaikoma vadovaujantis 18–23 straipsniuose numatytomis išimtimis arba išimtimis pagal 34 straipsnį, kiek tai susiję su atitinkamos veiklos vykdymu, ši direktyva taikoma pirkimams, kurių numatoma vertė be [PVM] yra lygi toliau nurodytoms vertės riboms arba didesnė už jas:

a) 428 000 EUR – prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių ir projektų konkursų atveju;

<…>“

19 Tos pačios direktyvos 36 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Perkantieji subjektai ekonominės veiklos vykdytojus vertina vienodai ir jų nediskriminuoja, jie veikia skaidriai ir vadovaujasi proporcingumo principu.

<…>“

20 Direktyvos 2014/25 95–98 straipsniai yra šios direktyvos III antraštinės dalies „Specialios viešųjų pirkimų sistemos“ II skyriuje „Projekto konkursams taikomos taisyklės“.

21 Minėtos direktyvos 95 straipsnyje numatyta:

„1. Šis skyrius taikomas projekto konkursams, rengiamiems kaip paslaugų pirkimo sutarties pirkimo procedūros dalis, su sąlyga, kad numatoma sutarties vertė be PVM ir įskaitant dalyviams skiriamų prizų arba mokėjimų vertę yra lygi 15 straipsnio a punkte nustatytai sumai arba yra didesnė už ją.

2. Šis skyrius taikomas visiems projekto konkursams, jeigu bendra konkurso prizų ir mokėjimų dalyviams suma, įskaitant paslaugų pirkimo sutarties, kuri gali būti vėliau sudaryta pagal 50 straipsnio j punktą, numatomą vertę be PVM, jei perkantysis subjektas skelbime apie konkursą neatmeta tokios sutarties skyrimo galimybės, yra lygi 15 straipsnio a punkte nustatytai sumai arba yra didesnė už ją.“

22 Tos pačios direktyvos 97 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Rengdami projekto konkursus, perkantieji subjektai taiko procedūras, pritaikytas pagal I antraštinę dalį ir šį skyrių.“

23 Direktyvos 2014/25 98 straipsnyje numatyta:

„1. Vertinimo komisija sprendimus priima ar nuomonę reiškia savarankiškai.

2. Vertinimo komisija nagrinėja kandidatų pateiktus planus ir projektus anonimiškai ir remdamasi tik skelbime apie konkursą nurodytais kriterijais.

3. Vertinimo komisija į savo narių pasirašomą protokolą surašo projektų eilę, sudaromą atsižvelgus į kiekvieno projekto pranašumus, ir jame pateikia pastabas ir dalykus, kuriuos gali reikėti patikslinti.

4. Kol vertinimo komisija nėra priėmusi nuomonės ar sprendimo, užtikrinamas anonimiškumas.

5. Prireikus kandidatų gali būti prašoma atsakyti į klausimus, kuriuos vertinimo komisija įrašė į protokolą, siekiant išsiaiškinti bet kokius projektų aspektus.

6. Parengiamas išsamus vertinimo komisijos narių ir kandidatų dialogo protokolas.“

Portugalijos nacionalinė teisė

Administracinio proceso kodeksas

24 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Código do Procedimento Administrativo* (Administracinio proceso kodeksas) 121 straipsnyje „Teisė būti išklausytam iš anksto“ nustatyta:

„1. Nepažeidžiant 124 straipsnio nuostatų, prieš priimant galutinį sprendimą suinteresuotosios šalys turi teisę būti išklausytos proceso metu ir, be kita ko, būti informuotos apie tikėtiną to sprendimo turinį.

2. Suinteresuotosios šalys, naudodamosi teise būti išklausytos, gali pareikšti savo nuomonę visais sprendimui svarbiais klausimais, susijusiais su faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, taip pat prašyti atlikti papildomus veiksmus ir pridėti dokumentus.

3. Kompetentinga institucija gali surengti tik vieną išankstinį posėdį, kuriame turi būti apžvelgtos visos faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis bus grindžiamas tikėtinas sprendimo turinys.

<…>“

25 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos Administracinio proceso kodekso 124 straipsnyje „Atleidimas nuo suinteresuotųjų šalių išklausymo“ nustatyta:

„1. Už procesą atsakingas asmuo gali neišklausyti suinteresuotųjų šalių, jeigu:

a) sprendimas yra skubus;

b) suinteresuotosios šalys paprašė atidėti pirmesnio straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą ir dėl su jomis susijusios priežasties nebuvo įmanoma nustatyti naujos datos pagal to paties straipsnio 3 dalį;

c) galima pagrįstai numatyti, kad apdairus rengimasis galėtų pakenkti sprendimo vykdymui ar naudingumui;

d) suinteresuotųjų šalių, kurias reikia išklausyti, skaičius yra toks didelis, kad išklausymas tampa neįmanomas; tokiu atveju, jei įmanoma, reikia surengti viešąsias konsultacijas tinkamiausiu būdu;

e) suinteresuotosios šalys per procesą jau yra pareiškusios savo nuomonę dėl sprendimui priimti svarbių klausimų ir pateiktų įrodymų;

f) bylos aplinkybės lemia, kad sprendimas yra visiškai palankus suinteresuotosioms šalims.

2. Pirmesnėje dalyje nurodytais atvejais galutiniame sprendime turi būti nurodytos priežastys, dėl kurių išklausymo nebuvo surengta.“

Viešųjų pirkimų kodeksas

26 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Código dos Contratos Públicos* (Viešųjų pirkimų kodeksas; toliau – CCP) 219-A straipsnyje nustatyta:

„1. Projekto konkurso tikslas – atrinkti vieną ar kelis projektus, susijusius su pagrindine programa ar panašiu dokumentu, visų pirma meno, teritorijų planavimo, miestų planavimo, architektūros, inžinerijos ar duomenų apdorojimo srityse.

<…>

6. Viešųjų konkursų, ribotų konkursų su išankstine atranka ir supaprastintų projekto konkursų procedūroms taikomos šio skyriaus nuostatos, o kitos šio kodekso nuostatos dėl sutarčių sudarymo taikomos papildomai.“

27 CCP 219-B straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Neatsižvelgiant į pasirinktą būdą, kandidatų, kurie parengė pateiktus projektus, tapatybė gali būti žinoma ir atskleista tik parengus 219-I straipsnio 1 dalyje nurodytą ataskaitą.“

28 CCP 219-F straipsnyje nustatyta:

„1. Projektus patvirtinantys dokumentai turi būti parengti ir pateikti taip, kad būtų užtikrintas visiškas ir absoliutus kandidatų anonimiškumas, nepateikiant jokios informacijos, leidžiančios tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti jų autoriaus ar autorių tapatybę.

2. Konkurso vertinimo komisija atlieka projektų vertinimą ir parengia visų komisijos narių pasirašytą ataskaitą, kurioje turi pagrįsti ir nurodyti:

a) pateiktų projektų eiliškumą pagal techninėse sąlygose nustatytą atrankos kriterijų;

b) neįtrauktus projektus, pateiktus pažeidžiant bet kokias taisykles, susijusias su jų pateikimu.

3. Konkurso vertinimo komisija gali sužinoti kandidatų tapatybę tik visiškai laikydamasi pirmesnėje dalyje numatytų nuostatų.

4. Jei tai numatyta techninėse sąlygose, vertinimo komisija gali prašyti kandidatų paaiškinti jų darbą arba organizuoti projekto darbų demonstravimo ar bandymų etapą, kad įvertintų siūlomų sprendimų atitiktį techninėms sąlygoms, tinkamumą ar įgyvendinamumą.

5. Jei atliekami pirmesnėje pastraipoje nurodyti veiksmai, vertinimo komisija parengia naują ataskaitą, joje nurodo jų rezultatus ir pasiūlo galutinį kandidatų eiliškumą.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

29 2021 m. kovo 10 d. perkančioji organizacija nusprendė pranešti apie skelbimą apie konkursą, skirtą tam, kad vertinimo komisija (toliau – komisija) atrinktų tris tilto per Duero upę statybos projektus, siekiant vėliau su įmone, pateikusia vieną iš šių trijų projektų, tiesiogiai sudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutartį dėl šio tilto statybos projekto rengimo.

30 Iš konkurso specifikacijų matyti, kad vertinimo komisijos sprendimai dėl pateiktų projektų eiliškumo arba jų pašalinimo yra privalomi perkančiajai organizacijai ir negali būti pakeisti sužinojus kandidatų tapatybę, nebent konkursas būtų panaikintas. Vertinimo komisija gali paprašyti kandidatų pateikti reikalingus paaiškinimus dėl pateiktų projektų. Šiuos paaiškinimus kandidatai turi pateikti visiškai laikydamiesi anonimiškumo. Galutinėje vertinimo komisijos ataskaitoje šie projektai suskirstomi (nurodant motyvus) pagal konkurso specifikacijose numatytus atrankos kriterijus, kartu pašalinant tuos projektus, kuriems taikomas vienas iš šiose specifikacijose numatytų pašalinimo pagrindų. Kandidatams, kurių projektai užėmė pirmąsias tris vietas, gauna prizus, kurių dydis atitinkamai 150 000 EUR, 100 000 EUR ir 50 000 EUR, ir yra atrenkami dalyvauti tiesioginio sutarties skyrimo procedūroje, per kurią jie kviečiami pateikti pasiūlymą pagal specialiąsias šios procedūros specifikacijas.

31 2021 m. spalio 18 d. perkančioji organizacija nusprendė atrinkti trijų kandidatų projektus pagal vertinimo komisijos pateiktą ataskaitą. Bendrovės pareiškėjos pagrindinėje byloje pateiktas projektas nebuvo tarp šių trijų projektų. Ji taip pat nustatė, kad viešojo paslaugų pirkimo sutarties tilto per Duero upę statybos projektui parengti tiesioginio skyrimo procedūros bazinė kaina yra 2 800 000 EUR.

32 2021 m. spalio 25 ir 27 d. ši bendrovė pareiškėja užginčijo vertinimo komisijos ataskaitą jos pirmininkui ir, remdamasi savo teise būti iš anksto išklausytai, paprašė, kad jos pateikto projekto vertinimas būtų peržiūrėtas, o jai suteikti balai pakeisti, taip pat į šį projektą įtraukti techninius pakeitimus.

33 2021 m. lapkričio 2 d. perkančioji organizacija nusprendė, pirma, kad gali panaikinti vertinimo komisijos sprendimą tik tuo atveju, jei šiame sprendime yra pažeidimų ar akivaizdžių vertinimo klaidų, o nagrinėjamu atveju taip nebuvo. Antra, ji pažymėjo, kad projektas, kurio vertinimo komisija neatrinko iki kandidatų anonimiškumo panaikinimo, nebegali būti atrinktas, todėl būtų neteisėta prašyti iš naujo jį įvertinti.

34 2022 m. kovo 21 d. perkančioji organizacija sudarė sutartį dėl tilto per Duero upę statybos projekto parengimo su konsorciumu, sudarytu iš kitų bendrovių nei bendrovė pareiškėja pagrindinėje byloje.

35 2023 m. rugsėjo 21 d. sprendimu *Tribunal Administrativo e Fiscal do Porto – Juízo de Contratos Públicos* (Porto administracinis ir mokesčių teismas, Viešųjų pirkimų skyrius, Portugalija) atmetė bendrovės pareiškėjos pagrindinėje byloje skundą, kuriuo ji, be kita ko, prašė panaikinti vertinimo komisijos ataskaitą, perkančiosios organizacijos sprendimą ir su laimėjusiu dalyviu sudarytą sutartį dėl tilto per Duero upę statybos projekto parengimo.

36 2023 m. gruodžio 15 d. sprendimu *Tribunal Central Administrativo Norte* (Šiaurės centrinis administracinis teismas, Portugalija) atmetė bendrovės pareiškėjos pagrindinėje byloje apeliacinį skundą dėl minėto sprendimo.

37 Ši bendrovė pareiškėja pateikė kasacinį skundą *Supremo Tribunal Administrativo* (Vyriausiasis administracinis teismas, Portugalija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

38 Pirma, tas teismas mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama procedūra yra konkurso procedūra, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2014/24, o ne mišri procedūra, per kurią po pirmojo pasiūlymų atrankos etapo neišvengiamai vyksta antras etapas, per kurį atrenkamas vienas iš šių pasiūlymų. Šiuo klausimu jis pažymi, kad pagrindinis šios konkurso procedūros tikslas yra ne sudaryti sutartį, o tik atrinkti vieną ar kelis planus ar projektus architektūros ar inžinerijos srityse.

39 Be to, minėtas teismas teigia, kad ginčas pagrindinėje byloje nesusijęs su vėlesne atitinkamos viešojo paslaugų pirkimo sutarties skyrimo procedūra, kuri vyko laikantis nustatytos tvarkos.

40 Antra, tam pačiam teismui kyla klausimas, ar konkurso kandidatams turi būti pripažinta teisė būti išklausytiems šio konkurso vertinimo komisijos prieš jai priimant sprendimą.

41 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, pirma, kad net jei suinteresuotųjų šalių išklausymas pagal Portugalijos teisę yra esminis bet kokios administracinės procedūros etapas, išankstinio išklausymo nebuvimas tam tikrais tinkamai pagrįstais atvejais gali būti laikomas atitinkančiu šią teisę.

42 Antra, šis teismas pabrėžia, kad išankstinis konkurso dalyvių išklausymas galėtų būti atmestas, motyvuojant tuo, kad tai pažeistų pagrindinį šių dalyvių anonimiškumo principą, nes jų tapatybė gali būti atskleista tik šio konkurso vertinimo komisijai parengus ataskaitą.

43 Atsižvelgdamas į tai, minėtas teismas pabrėžia, kad pagal
Direktyvos 2014/24 82 straipsnio 3–6 dalis konkurso vertinimo komisija gali gauti paaiškinimų dėl kandidatų projektų per dialogą, vykstantį prieš rengiant ataskaitą ir fiksuojamą protokole, su sąlyga, kad paisoma šių kandidatų anonimiškumo. Tokia galimybė buvo perkelta į CCP 219-F straipsnį, pagal kurį konkurso vertinimo komisija, gavusi paaiškinimų, taip pat gali parengti naują ataskaitą.

44 Be to, nors Portugalijos teisėje nėra jokios konkurso procedūrai skirtos konkrečios taisyklės, įtvirtinančios teisę į išankstinį kandidatų išklausymą, šis išklausymas vis dėlto numatytas atviriems konkursams taikomoje bendroje tvarkoje, į kurią papildomai daroma nuoroda CCP 219-A straipsnio 6 dalyje, o tokia nuoroda taip pat numatyta Direktyvos 2014/24 80 straipsnio 1 dalyje.

45 Tas pats teismas mano, kad šiomis aplinkybėmis reikia nustatyti, ar konkurso dalyviai turi turėti teisę būti išklausyti prieš konkurso vertinimo komisijai sudarant jai pateiktų planų ar projektų galutinę eilę.

46 Šiomis aplinkybėmis *Supremo Tribunal Administrativo* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2014/24] 82 straipsnio 4 dalyje numatyta kandidatų anonimiškumo taisyklė, siejama su šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta vertinimo komisijos ir kandidatų dialogo galimybe siekiant gauti paaiškinimų dėl pateiktų projektų, ir su minėtos direktyvos 80 straipsnio 1 dalyje pateikta nuoroda į I antraštinės dalies nuostatas, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama privalomai rengti išankstinį suinteresuotųjų šalių išklausymą?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtinumo

47 Pirma, perkančioji organizacija teigia, kad pateiktas klausimas nepriimtinas dėl trijų priežasčių. Visų pirma, kadangi konkurso vertinimo komisijos vertinimas turi būti atliekamas griežtai laikantis anonimiškumo principo, nors nagrinėjamu atveju konkurso dalyvių anonimiškumas buvo panaikintas, bendrovės pareiškėjos pagrindinėje byloje teisės būti išklausytai vertinimo komisijoje pripažinimas praktiškai nebegalėtų turėti jokių pasekmių. Be to, net jei ši bendrovė būtų buvusi išklausyta, konkurso rezultatas būtų buvęs toks pats, nes Portugalijos teismai nenustatė jokios minėtos komisijos vertinimo klaidos. Galiausiai siekdama, kad jai būtų pripažinta teisė būti išklausytai vertinimo komisijos, minėta bendrovė pareiškėja ketino tik gauti galimybę pakeisti savo projekto turinį, o tai draudžiama pagal Sąjungos teisę.

48 Reikia priminti, kad remiantis suformuota jurisprudencija nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nustatytas teisines ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas negali tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2026 m. kovo 17 d. Sprendimo *Županijsko državno odvjetništvo*, C-8/24, EU:C:2026:210, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

49 Nagrinėjamu atveju reikia pabrėžti, pirma, kad panaikinus pagrindinėje byloje nagrinėjamą sprendimą negalima atmesti galimybės, kad gali būti sudaryta nauja vertinimo komisija, kuri iš naujo įvertintų kandidatų pateiktus projektus, griežtai laikydamasi kandidatų anonimiškumo.

50 Antra, net darant prielaidą, kad teisės būti išklausytam pažeidimas lemia atitinkamo sprendimo panaikinimą tik tuo atveju, jei, nesant šio pažeidimo, šio sprendimo turinys galėjo būti kitoks, Teisingumo Teismas neturi teisės pakeisti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo vertinimo savuoju.

51 Trečia, darant prielaidą, kad bendrovės pareiškėjos pagrindinėje byloje tikslas yra tik gauti galimybę pakeisti savo projekto turinį, o tai, atrodo, neišplaukia iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, vis dėlto klausimas, ar pagal Sąjungos teisę draudžiama išklausyti kandidatus, siekiančius tokio tikslo, priklauso nuo atitinkamų Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo, todėl jis susijęs su pateikto klausimo nagrinėjimu iš esmės.

52 Darytina išvada, kad negalima pritarti perkančiosios organizacijos pateiktiems nepriimtinumu grindžiamiems prieštaravimams.

53 Antra, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 11 punkte, pateiktas klausimas susijęs su Direktyvos 2014/24 80 ir 82 straipsnių išaiškinimu, o pagrindinėje byloje nagrinėjamu konkursu buvo siekiama bendrovės, atsakingos už Porto metro infrastruktūros valdymą, prašymu parengti tilto per Duero upę statybos projektą.

54 Taigi negalima atmesti galimybės, kad šis konkursas patenka ne į Direktyvos 2014/24, o į Direktyvos 2014/25 taikymo sritį.

55 Iš Direktyvos 2014/24 7 straipsnio matyti, kad jos taikymo sritis neapima viešojo pirkimo sutarčių transporto paslaugų srityje, kaip ji apibrėžta Direktyvos 2014/25 11 straipsnyje (2022 m. rugpjūčio 1 d. Sprendimo *Roma Multiservizi ir Rekeep*, C-332/20, EU:C:2022:610, 64 punktas).

56 Direktyvos 2014/25 11 straipsnio pirmoje pastraipoje patikslinta, kad ši direktyva „taikoma veiklos rūšims, susijusioms su tinklų, kuriais teikiama paslauga visuomenei vežimo geležinkeliais, automatinėmis sistemomis, tramvajais, troleibusais, autobusais arba lynų kelio transportu srityje, suteikimu arba eksploatavimu“. Pagal šio straipsnio antrą pastraipą tinklas egzistuoja, kai transporto paslauga yra teikiama laikantis valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos nustatytų sąlygų, kaip antai susijusių su maršrutais, kuriais teikiamos paslaugos, užtikrintinais pajėgumais arba paslaugos teikimo dažnumu.

57 Kadangi nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta tilto per Duero upę, kurio plano projektas yra pagrindinėje byloje nagrinėjamo konkurso dalykas, paskirtis, iš šio sprendimo negalima nustatyti, ar pagrindinėje byloje taikytina Direktyva 2014/24, ar, atvirkščiai, reikia taikyti Direktyvą 2014/25.

58 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2014/25 97 ir 98 straipsniai iš esmės atitinka Direktyvos 2014/24 80 ir 82 straipsnius (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Rudigier*, C-518/17, EU:C:2018:757, 44 punktą ir 2022 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Taxi Horn Tours*, C-631/21, EU:C:2022:869, 39 punktą).

59 Šiomis aplinkybėmis pateiktas klausimas išlieka svarbus ginčui pagrindinėje byloje išspręsti, net jei šioje byloje nagrinėjamas konkursas patenka į pirmosios iš šių direktyvų taikymo sritį.

60 Trečia, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama konkurso procedūra susijusi su suma, viršijančia atitinkamai Direktyvos 2014/24 4 straipsnyje ir Direktyvos 2014/25 15 ir 95 straipsniuose nustatytas ribas.

61 Taigi pateiktas klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

62 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 80 ir 82 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama, kad konkurso dalyviai galėtų reikalauti iš tokio konkurso vertinimo komisijos juos išklausyti prieš sudarant jai pateiktų planų ar projektų galutinę eilę.

63 Pirmiausia, kaip priminta šio sprendimo 48 punkte, teisinį pagrindą ir faktines aplinkybes savo atsakomybe apibrėžia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Taigi Teisingumo Teismas neturi kvestionuoti, kaip siūlo bendrovė pareiškėja pagrindinėje byloje, to teismo išvados, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama procedūra yra projekto konkurso procedūra, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 21 punktą.

64 Atsižvelgiant į šį įžanginį patikslinimą, reikia pažymėti, pirma, kad nė viena iš Direktyvos 2014/24 III antraštinės dalies II skyriaus nuostatų, konkrečiai skirtų konkursams, neužtikrina konkurso kandidatui teisės būti išklausytam šio konkurso vertinimo komisijos prieš jai sudarant galutinę eilę.

65 Nors tiesa, kad šios direktyvos 82 straipsnio 5 dalyje nurodyta, jog konkurso vertinimo komisija prireikus gali pakviesti kandidatą atsakyti į klausimus, kuriuos ji įrašė į protokolą, siekdama išsiaiškinti tam tikrus šio kandidato projekto aspektus, tokį prašymą pateikti paaiškinimų gali pateikti tik minėta vertinimo komisija, jei mano, kad tai būtina. Taigi pagal šią nuostatą konkurso kandidatams nesuteikiama jokios teisės būti išklausytiems tos pačios vertinimo komisijos.

66 Antra, iš Direktyvos 2014/24 80 straipsnio 1 dalies matyti, kad perkančiosios organizacijos privalo rengti projekto konkursus taikydamos procedūras, pritaikytas ne tik pagal šios direktyvos III antraštinės dalies II skyriaus nuostatas, bet ir pagal jos I antraštinės dalies, kurioje reglamentuojama viešųjų pirkimų ir projektų konkursų taikymo sritis, apibrėžtys ir bendrieji principai, nuostatas.

67 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šioje I antraštinėje dalyje nėra jokios nuostatos, numatančios, kad konkurso kandidatai arba viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros dalyviai turi būti išklausyti šio konkurso vertinimo komisijos arba atitinkamos perkančiosios organizacijos prieš šiai vertinimo komisijai ar perkančiajai organizacijai priimant sprendimą.

68 Kita vertus, Direktyvos 2014/24 18 straipsnyje, kuris yra minėtoje I antraštinėje dalyje, įtvirtinti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai per sutarčių sudarymo procedūras.

69 Iš šių principų matyti, kad sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir tvarka skelbime apie pirkimą arba specifikacijose turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai ir kad iš principo negali būti atitinkamos perkančiosios organizacijos ir dalyvio derybų, o tai reiškia, kad pateikto pasiūlymo paprastai negalima keisti, ir ši perkančioji organizacija negali prašyti dalyvio, kurio pasiūlymą laiko netiksliu ar neatitinkančiu pirkimo dokumentų, paaiškinimų (šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Casertana Costruzioni*, C-223/16, EU:C:2017:685, 35 punktą; 2021 m. birželio 17 d. Sprendimo *Simonsen & Weel*, C-23/20, EU:C:2021:490, 61 punktą; 2024 m. birželio 13 d. Sprendimo *BibMedia*, C-737/22, EU:C:2024:495, 31 ir 32 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

70 Kadangi pagal Direktyvos 2014/24 80 straipsnio 1 dalį reikalaujama, kad per konkurso procedūras būtų laikomasi šių skaidrumo ir lygybės principų, o jokioje kitoje su šiomis procedūromis susijusioje nuostatoje nenumatyta kandidatų teisė būti išklausytiems, kandidatui negali būti leidžiama reikalauti, kad jis būtų išklausytas atitinkamos konkurso vertinimo komisijos prieš jai sudarant pateiktų projektų ar planų galutinę eilę.

71 Kaip savo išvados 23 ir 37 punktuose iš esmės priminė generalinis advokatas, tokį aiškinimą patvirtina būtinybė užtikrinti konkurso vertinimo komisijos nepriklausomumą ir jos sudaromą eiliškumą remiantis tik objektyviais pateiktų projektų ir planų privalumais, taip siekiant užtikrinti Direktyvos 2014/24 82 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatytą anonimiškumo reikalavimą. Iš tiesų, nepaisant galimų atsargumo priemonių, šios vertinimo komisijos atliekamo išankstinio išklausymo procedūra visada kelia riziką, kad per šį išklausymą bus atskleista informacija, leidžianti, nors ir netiesiogiai, identifikuoti kandidatą.

72 Be to, kaip matyti visų pirma iš Direktyvos 2014/24 36 straipsnio 5 dalies paskutinės pastraipos, 41 straipsnio trečios pastraipos arba 69 straipsnio 1 ir 4 dalių, esančių šios direktyvos II antraštinėje dalyje, kai Sąjungos teisės aktų leidėjas ketina suteikti kandidatams ar konkurso dalyviams teisę susisiekti su atitinkama perkančiąja organizacija arba su ja derėtis, jis aiškiai pripažįsta perkančiosios organizacijos pareigą šiuo klausimu.

73 Taip pat reikia pridurti, kad, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarytų išvadą, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas konkursas reglamentuojamas ne pagal Direktyvą 2014/24, o pagal Direktyvą 2014/25, dėl priežasčių, panašių į nurodytas šio sprendimo 64–72 punktuose, jis turėtų konstatuoti, jog pastarosios direktyvos 97 ir 98 straipsniai negali būti aiškinami taip, kad kandidatas gali reikalauti būti išklausytas vertinimo komisijos prieš jai sudarant pateiktų projektų ir planų galutinę eilę.

74 Trečia, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 46–58 punktuose, pagrindinėje byloje taikytinas bendrasis Sąjungos teisės principas, įtvirtinantis teisę būti išklausytam, tokios išvados nekeičia.

75 Pagal suformuotą jurisprudenciją šia teise bet kuriam asmeniui užtikrinama galimybė vykstant administracinei procedūrai iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo tinkamai ir veiksmingai pareikšti savo nuomonę, įskaitant atvejus, kai tokio formalumo nenumatyta taikytinuose teisės aktuose (šiuo klausimu žr. 1996 m. spalio 24 d. Sprendimo *Komisija / Lisrestal ir kt.*, C-32/95 P, EU:C:1996:402, 21 punktą; 2021 m. sausio 14 d. Sprendimo *RTS infra ir Aannemingsbedrijf Norré-Behaegel*, C-387/19, EU:C:2021:13, 34 punktą; 2024 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Sagrario*, C-63/23, EU:C:2024:739, 79 punktą ir 2025 m. kovo 6 d. Sprendimo *Obshtina Veliko Tarnovo ir Obshtina Belovo*, C-471/23 ir C-477/23, EU:C:2025:155, 74 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

76 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad vertinimo komisijos sprendimas, kuriuo bendrovė pareiškėja pagrindinėje byloje prarado bet kokią galimybę gauti prizus, susijusius su pagrindinėje byloje nagrinėjamu konkursu, ir sudaryti vėliau skiriamą viešojo paslaugų pirkimo sutartį, yra šios bendrovės pareiškėjos nenaudai priimtas aktas.

77 Vadinasi, teisė būti išklausytam turi būti vertinama atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes, visų pirma į nagrinėjamo akto pobūdį, jo priėmimo aplinkybes ir atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas, nes tokia teise siekiama leisti privatiems asmenims veiksmingai išreikšti savo nuomonę dėl aplinkybių, kuriomis administracija ketina remtis (šiuo klausimu žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mukarubega*, C-166/13, EU:C:2014:2336, 54 punktą; 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Prokuratura Rejonowa Łódź-Bałuty*, C-338/20, EU:C:2021:805, 42 punktą ir 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)*, C-420/22 ir C-528/22, EU:C:2024:344, 89 punktą).

78 Konkurso procedūra, kaip antai reglamentuojama Direktyvoje 2014/24, siekiama leisti konkurso komisijai anonimiškai, objektyviai ir skaidriai palyginti kiekvieno kandidato projektus ar planus, remiantis tik skelbime apie konkursą nurodytais kriterijais. Taigi šio konkurso dalyviai, remdamiesi pirkimo dokumentuose pateikta tikslia informacija, turi pateikti planą ar projektą, kuriuo siekiama geriausiai patenkinti tuose dokumentuose nurodytus atitinkamos perkančiosios organizacijos lūkesčius.

79 Be to, dalyviai turi elgtis rūpestingai, kai rengia savo projektus ar planus, o perkančioji organizacija neturi pareigos su jais susisiekti, kad išsklaidytų šiuo klausimu kylančius neaiškumus (pagal analogiją žr. 2012 m. kovo 29 d. Sprendimo *SAG ELV Slovensko ir kt.*, C-599/10, EU:C:2012:191, 38 punktą).

80 Darytina išvada, kad, atsižvelgiant į konkrečias konkurso procedūros aplinkybes, primintas šio sprendimo 78 ir 79 punktuose, be kita ko, į būtinybę išsaugoti kandidatų anonimiškumą ir jų lygybę, taip pat į jų pareigą elgtis rūpestingai rengiant savo planus ar projektus, kandidato teisė

būti išklausytam prieš tai, kai jo projektas ar planas prireikus gali būti pašalintas iš atrankos procedūros, nesuteikia teisės atitinkamai konkurso vertinimo komisijai pareikšti savo nuomonę dėl aplinkybių, kuriomis ji ketina grįsti savo sprendimą; ši teisė įgyvendinama tik suteikiant kandidatui galimybę pateikti planą ar projektą, atitinkantį perkančiosios organizacijos lūkesčius. Todėl tokiam kandidatui nereikia pripažinti teisės būti išklausytam tos pačios vertinimo komisijos po plano ar projekto pateikimo ir prieš tai, kai ji galutinai įvertins jai pateiktus planus ar projektus.

81 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvos 2014/24 80 ir 82 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama, kad konkurso dalyviai galėtų reikalauti iš vertinimo komisijos juos išklausyti prieš jai sudarant pateiktų planų ar projektų galutinę eilę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

82 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18, iš dalies pakeistos 2019 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1828, 80 ir 82 straipsniai

turi būti aiškinami taip:

pagal juos draudžiama, kad konkurso dalyviai galėtų reikalauti iš vertinimo komisijos juos išklausyti prieš jai sudarant pateiktų planų ar projektų galutinę eilę.

Parašai.